

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN TIMIȘ
CENTRUL ȘCOLAR PENTRU EDUCAȚIE
INCLUZIVĂ „ALEXANDRU ROȘCA” LUGOJ**

NR. 10 / 2025

**ACTUALITĂȚI,
PROVOCĂRI ȘI
PERSPECTIVE ÎN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL
SPECIAL ȘI
SPECIAL INTEGRAT
(ONLINE)**

**ISSN 2784-2029
ISSN-L 2784-202920**

LUGOJ, 2025

***Actualități, provocări și perspective în învățământul
special și special integrat (online)***

ISSN 2784 – 2029 / ISSN – L 2784 – 2029

Nr. 10 / 2025

**COORDONATORI:
PROF. VIORICA PARASCHIVU
PROF. VERONICA FRUNZEA**

**Autorul fiecărui articol răspunde de
corectitudinea și originalitatea
conținutului!**

CUPRINS

1. Școala de vară, ediția a IV-a – „Aventuri sub cortina verii”	pag. 2
* un cadru educativ incluziv și prietenos pentru dezvoltarea elevilor*	
<i>Prof. Viorica Paraschivu, Prof. Diana Cristina Stoica</i>	
<i>Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj</i>	
2. Strategii inovatoare în educație	pag. 5
Mobilitate Erasmus+ „Prevent Bullying And Cyberbullying In Schools”	
<i>Prof. Diana-Aura Popescu, Prof. Estera-Irina Todea,</i>	
<i>Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj</i>	
3. Experiența Job Shadowing în Cipru: o perspectivă asupra noilor metode de lucru cu copii cu dizabilități severe	pag. 8
<i>Prof. Veronica Frunzea</i>	
<i>Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj</i>	
4. Meloterapia- șansa de a vindeca prin muzică	pag. 12
<i>Prof. Nicoleta Murgoi</i>	
<i>Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj</i>	
5. Viitorul se învață pas cu pas	pag. 15
<i>Prof. Bagherea Valeria-Angelica</i>	
<i>Director, Liceul Tehnologic Special ”Gheorghe Atanasiu” Timișoara</i>	
6. Evaluarea educațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale	pag. 18
<i>Prof. Brăileanu Dorin</i>	
<i>Liceul Teoretic Special Iris Timișoara</i>	
7. Strategii de intervenție pentru elevii aflați în dificultate	pag. 21
<i>Prof. inv. primar Sîrbu Carmen Florica, Prof. Popovici Ramona Anișoara</i>	
<i>Școala Gimnazială „Constantin Daicoviciu”</i>	
8. Studiul unei limbii străine pentru elevii cu cerințe educaționale speciale	pag. 24
<i>Prof. Trăsnea Andreea</i>	
<i>Școala Gimnazială Nr.2 Lugoj</i>	
9. Studiu de caz-Copiii cu nevoi speciale și integrarea lor	pag. 27
<i>Prof. Zamfir Maria</i>	
<i>Grădinița cu Program Normal Numărul 8, Caransebeș</i>	
10. Plan personalizat de intervenție logopedică- utilizare metode moderne	pag. 30
<i>Prof. Bociat Petronela</i>	
<i>Grădinița Cu Program Normal Nr.2, Oțelu-Roșu/ Caraș-Severin</i>	
11. Rolul tehnologiei în sprijinirea procesului educațional incluziv	pag. 34
<i>Prof. inv. primar Pascu Alina Lăcrimioara</i>	
<i>Școala Gimnazială Nr. 4 Lugoj</i>	
12. Colaborarea familie-școală în susținerea copiilor cu cerințe educaționale speciale	pag. 37
<i>Prof. inv. primar Țega Gabriela</i>	
<i>Școala Gimnazială Nr. 4 Lugoj</i>	
13. Încurajarea utilizării materialelor reciclabile în activitatea educațională	pag. 41
<i>Prof. Brașoveanu Ionuț</i>	
<i>Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj</i>	

Școala de vară, ediția a IV-a – „Aventuri sub cortina verii”

Un cadru educativ incluziv și prietenos pentru dezvoltarea elevilor

Prof. Viorica Paraschivu

Prof. Diana Cristina Stoica

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj

Vacanța de vară nu înseamnă doar timp liber, ci și o oportunitate prețioasă de a învăța și de a crește în moduri diferite față de contextul formal al școlii. Pornind de la această convingere, Școala de vară organizată de Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Alexandru Roșca” Lugoj, ajunsă la ediția a IV-a și desfășurată sub genericul „Aventuri sub cortina verii”, și-a propus să ofere elevilor o experiență educativă unică, în care învățarea, jocul și prietenia să se îmbine armonios.

Un spațiu incluziv și stimulat

Principalul obiectiv al școlii de vară a fost crearea unui cadru incluziv și stimulat, unde elevii noștri, alături de elevi din școlile partenere, să participe împreună la activități variate. Această deschidere a avut un impact major deoarece: pe de o parte, a sprijinit integrarea și interacțiunea dintre copii cu nevoi și ritmuri de învățare diferite, iar pe de altă parte i-a ajutat să înțeleagă

valoarea diversității și a colaborării. Mediul prietenos, relaxant și lipsit de presiunea notelor sau a evaluărilor i-a încurajat pe copii să se exprime liber, să se descopere pe sine și să lege relații autentice. În același timp, cadrele didactice și voluntarii implicați au ghidat procesul, transformând fiecare activitate într-o oportunitate de învățare experiențială.

Activități care dezvoltă abilități esențiale

Programul zilnic a fost plin de provocări menite să stimuleze imaginația, creativitatea și spiritul de echipă. Printre activitățile preferate ale copiilor s-au numărat:

- **Atelierele de artă și creație**, unde culorile, pensulele și măștile au devenit instrumente de exprimare personală. Copiii au descoperit că fiecare desen sau obiect realizat spun o poveste unică.
- **Jocurile de echipă în aer liber**, care au demonstrat că succesul vine doar prin colaborare și respect reciproc. Chiar și cei mai timizi s-au simțit încurajați să participe și să-și aducă aportul.
- **Momentele muzicale și teatrale**, unde cântecul și jocul de rol le-au permis copiilor să-și exprime emoțiile și să își descopere talente ascunse.

Cooperare, diversitate și empatie

Un element central al proiectului l-a reprezentat promovarea valorilor europene ale incluziunii și respectului pentru diversitate. Elevii au înțeles că fiecare persoană este unică și că diferențele dintre noi nu trebuie să ne despartă, ci să ne apropie și să ne îmbogățească. Cooperarea între copii devine firească atunci când obiectivele activităților sunt comune, iar rezultatele se obțin prin contribuția fiecăruia. Acest mod de lucru i-a ajutat să își dezvolte spiritul de echipă și să descopere satisfacția succesului împărtășit.

O școală europeană, adaptată fiecărui elev

Școala de vară „*Aventuri sub cortina verii*” nu a fost doar o alternativă plăcută de petrecere a timpului liber, ci și o modalitate de a întări valorile fundamentale ale unei școli moderne: deschidere, incluziune, respect și adaptabilitate. Într-o lume în continuă schimbare, este esențial ca educația să se adreseze tuturor copiilor, indiferent de nevoile sau particularitățile lor.

Astfel, programul a devenit o prelungire firească a viziunii unei școli europene, unde accentul nu a căzut doar pe acumularea de cunoștințe, ci și pe formarea unor cetățeni activi, empatici și responsabili.

Așadar, ediția a IV-a a Școlii de vară a demonstrat, încă o dată, că educația poate fi plăcută, interactivă și profund valoroasă atunci când este gândită pentru toți. „*Aventuri sub cortina verii*” nu este doar un titlu inspirat, ci și o promisiune împlinită: aceea de a transforma vacanța într-o experiență educativă de neuitat, unde prietenia, jocul și învățarea merg mână în mână.

STRATEGII INOVATOARE ÎN EDUCAȚIE

Mobilitate Erasmus+ „Prevent Bullying And Cyberbullying In Schools”

Prof. Diana-Aura Popescu,

Prof. Estera-Irina Todea,

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă ”Alexandru Roșca” Lugoj

În cadrul programului Erasmus+, un grup de cadre didactice, dintre care trei profesori de psihopedagogie specială și un profesor itinerant și de sprijin, din Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă „Alexandru Roșca”, Lugoj, a participat la cursul internațional „Prevent Bullying and Cyberbullying in Schools”, desfășurat în Split, Croația. Această mobilitate a oferit oportunitatea de a aprofunda strategii inovatoare pentru prevenirea bullyingului, integrarea tehnicilor de mindfulness în gestionarea stresului și utilizarea instrumentelor digitale moderne în educație.

Prevenirea și combaterea bullyingului

Problematica bullyingului și a cyberbullyingului a reprezentat un subiect esențial al formării, fiind analizată atât din perspectiva mecanismelor care o favorizează, cât și a strategiilor de prevenire și intervenție. Am identificat tipurile specifice de agresiune, caracteristicile agresorilor și vulnerabilitățile victimelor, cu un accent deosebit pe impactul asupra elevilor cu nevoi educaționale speciale, explorând, de asemenea și strategiile eficiente de prevenire. Un concept-cheie discutat a fost metoda celor 6R (Reguli anti-bullying, Recunoaștere, Raportare, Răspuns, Refuzul victimizării și Înlocuirea comportamentelor agresive), care oferă un cadru clar pentru reducerea comportamentelor negative în școli.

Pentru a înțelege mai bine comportamentele elevilor și modul în care acestea pot fi gestionate eficient, ne-am aprofundat cunoștințele despre teoria comportamentală a lui William Glasser. Aceasta evidențiază nevoile fundamentale ale fiecărei persoane – supraviețuire, putere, libertate, apartenență și distracție – și explică modul în care frustrările generate de nesatisfacerea acestor nevoi pot duce la comportamente agresive. Am înțeles că mulți dintre elevii care manifestă comportamente agresive o fac dintr-o nevoie nesatisfăcută de recunoaștere sau apartenență, iar strategiile de prevenire trebuie să includă modalități de integrare și sprijin emoțional pentru aceștia. Aplicarea acestei teorii în gestionarea bullyingului ne ajută să identificăm cauzele profunde ale

comportamentelor agresive și să dezvoltăm intervenții mai eficiente, axate nu doar pe sancțiuni, ci și pe oferirea unor alternative pozitive pentru exprimarea emoțiilor și relaționare.

Mindfulness și gestionarea stresului

Într-un sistem educațional în care stresul și suprasolicitarea emoțională sunt din ce în ce mai frecvente, am explorat beneficiile mindfulness-ului ca instrument pentru gestionarea emoțiilor și menținerea unui climat echilibrat în școli. Am avut ocazia să practicăm tehnici de respirație conștientă, meditație ghidată și exerciții de concentrare, menite să îmbunătățească atenția și să reducă anxietatea.

Prin aplicarea acestor metode în școli, se pot observa efecte benefice atât asupra profesorilor, cât și asupra elevilor: reducerea stresului și a epuizării profesionale, creșterea rezilienței emoționale și îmbunătățirea relațiilor profesor-elev printr-o abordare mai empatică. De asemenea, mindfulness-ul ajută elevii să își dezvolte atenția și capacitatea de autoreglare emoțională, oferindu-le alternative sănătoase pentru gestionarea emoțiilor și prevenirea conflictelor.

Explorarea sistemului educațional croat

În cadrul mobilității, am avut oportunitatea de a vizita o instituție de învățământ din Split și de a observa îndeaproape modul în care este organizat sistemul educațional croat. Am descoperit că acesta pune un accent deosebit pe autonomia școlilor, iar profesorii au libertatea de a adapta metodele de predare la nevoile elevilor. Un element remarcabil este utilizarea unui sistem bine structurat de formare continuă pentru profesori, care le permite acestora să se perfecționeze constant și să integreze metode moderne de predare.

Interacțiunea cu cadrele didactice locale ne-a oferit o perspectivă valoroasă asupra abordărilor educaționale diferite, iar schimbul de experiență ne-a inspirat să explorăm metode inovatoare pentru îmbunătățirea procesului didactic în școlile noastre.

Inovație digitală în educație

Pe parcursul formării, am fost instruiți în utilizarea unor instrumente digitale inovatoare pentru predare, precum Magic School și Gamma AI. Aceste aplicații bazate pe inteligența artificială oferă posibilitatea de a crea și personaliza materiale educaționale interactive, contribuind la eficientizarea procesului didactic și la sporirea implicării elevilor. Utilizarea acestor resurse în activitatea didactică ne va permite să adaptăm mai bine conținuturile educaționale la nevoile fiecărui elev.

Dimensiunea culturală

Mobilitatea a inclus și o importantă componentă culturală. Am avut oportunitatea de a explora orașele Split, Trogir și Dubrovnik, descoperind patrimoniul istoric și cultural al regiunii Dalmația. Interacțiunea cu localnicii, vizitele la situri istorice și experiențele gastronomice ne-au oferit o perspectivă mai largă asupra culturii croate, contribuind la dezvoltarea noastră interculturală.

Impact și aplicabilitate

Experiența acumulată în cadrul mobilității s-a reflectat deja în activitatea noastră profesională. Am început să aplicăm strategiile învățate în mediul școlar, organizând sesiuni de formare pentru colegi, dorind să prezentăm tehnicile și metodele descoperite. De asemenea, schimbul de experiență va fi valorificat prin activități metodologice și inițierea unor proiecte care să asigure continuitatea implementării acestor bune practici.

Prin această mobilitate, ne-am consolidat competențele profesionale și am dobândit instrumente concrete pentru prevenirea bullyingului, gestionarea stresului și integrarea tehnologiei în educație. Suntem încrezători că aplicarea acestor metode va aduce beneficii semnificative atât elevilor, cât și întregii comunități educaționale.

Experiența Job Shadowing în Cipru: o perspectivă asupra noilor metode de lucru cu copii cu dizabilități severe

Prof. Veronica Frunzea

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă "Alexandru Roșca" Lugoj

Ciprul, o insulă învăluită în istorie și frumusețe mediteraneană, a devenit pentru mine nu doar o destinație turistică, ci și un loc de învățare profundă și transformare profesională. Am avut privilegiul de a participa la o mobilitate Erasmus + de job shadowing într-o școală specială, o experiență care mi-a deschis ochii către noi orizonturi în lucrul cu copii cu dizabilități severe și m-a familiarizat cu abordări inovatoare.

De prima data când am pășit în școală, am fost impresionat de atmosfera caldă și primitoare din școală. Aici, fiecare copil este văzut ca un individ unic, cu nevoi și potențial specific. Personalul, de la terapeuți și educatori până la asistenți, lucrează cu o dedicare remarcabilă, creând un mediu sigur și stimulat. Am observat cum se pune accentul pe învățarea individualizată, fiecare program fiind adaptat la capacitățile și obiectivele fiecărui elev.

Terapia Ocupațională: redobândirea Autonomiei

O componentă esențială a programului de recuperare este Terapia Ocupațională. Aceasta se concentrează pe dezvoltarea abilităților necesare copiilor pentru a participa la activitățile de zi cu zi, cum ar fi îmbrăcatul, hrănitul, igiena personală și jocul. Terapeuții ocupaționali utilizează o gamă variată de exerciții și jocuri, adaptate fiecărui copil, pentru a îmbunătăți **motricitatea fină și grosieră, coordonarea ochi-mână, planificarea motorie și integrarea senzorială**. Am fost impresionată de creativitatea cu care erau concepute sesiunile. De la folosirea ustensilelor adaptate pentru masă, la activități de pregrafie care implicau manipulatul unor obiecte mici, fiecare exercițiu era transformat într-un joc captivant. Scopul final este de a crește independența copiilor și de a le oferi instrumentele necesare pentru a se descurca cât mai bine în mediul lor.

Hidroterapie: libertate și terapie în bazin

Un aspect cu adevărat special al școlii din Cipru este disponibilitatea unui **bazin de înot propriu**, care permite desfășurarea sesiunilor de **kinetoterapie în apă** (hidroterapie). Apa oferă un mediu unic, care facilitează mișcarea și reduce impactul asupra articulațiilor. Am văzut cum copiii, unii dintre ei cu mobilitate redusă, se bucurau de o libertate de mișcare remarcabilă în bazin.

Terapeuții lucrau cu ei, folosind diverse jucării și echipamente de plutire, pentru a îmbunătăți **echilibrul, forța musculară, coordonarea și rezistența**. Dincolo de beneficiile fizice, hidroterapia are și un impact pozitiv asupra stării emoționale, contribuind la relaxare și la reducerea anxietății. Era evidentă bucuria de pe chipurile copiilor în timpul acestor sesiuni.

Inovație în terapie: Feeding therapy și Messy therapy

Una dintre cele mai interesante metode pe care le-am descoperit a fost Feeding Therapy. Această abordare terapeutică este esențială pentru copiii cu dificultăți severe de alimentație, fie că este vorba de refuzul unor texturi, de dificultăți de înghițire sau de lipsa apetitului. Nu este vorba doar despre a-i face pe copii să mănânce, ci despre a le oferi o experiență pozitivă și sigură în jurul mesei.

Am văzut cum terapeuții folosesc o multitudine de tehnici: de la expunerea graduală la diferite alimente și texturi, la jocuri senzoriale care implică mâncarea, până la utilizarea de ustensile adaptate. Scopul este de a reduce anxietatea legată de masă și de a construi o relație sănătoasă cu alimentele.

O altă metodă inovatoare care mi-a captat atenția a fost **Messy Therapy**, sau terapia prin explorare dezordonată. Poate părea contraintuitiv, dar această abordare implică utilizarea de materiale precum vopsele, plastilină, nisip, spumă de ras sau chiar alimente (bineînțeles, sub supraveghere strictă) pentru a permite copiilor să exploreze liber, fără restricții. Beneficiile sunt multiple: **stimularea senzorială, dezvoltarea abilităților motorii fine, îmbunătățirea coordonării mână-ochi și exprimarea emoțională**.

Meloterapia: armonie și conexiune prin muzică

Un alt instrument terapeutic deosebit de eficient, pe care am avut ocazia să-l observ, a fost Meloterapia. Muzica are o putere extraordinară de a influența starea emoțională, de a stimula cogniția și de a facilita comunicarea, chiar și în cazul copiilor

cu dizabilități severe. Terapeuții foloseau o varietate de instrumente muzicale, de la cele simple, percuție, la claviaturi și instrumente de suflat, adaptate nivelului de înțelegere și participare al fiecărui copil.

Am observat cum meloterapia era utilizată pentru a îmbunătăți **concentrarea, memoria și abilitățile de ascultare**. Ritmul și melodia erau folosite pentru a încuraja **mișcarea și coordonarea**, în timp ce cântecele simple și repetitive ajutau la **dezvoltarea limbajului și a comunicării non-verbale**. Pentru copiii care aveau dificultăți în exprimarea emoțiilor, muzica oferea un canal sigur pentru a-și exterioriza sentimentele. A fost fascinant să observ cum chiar și cei mai retrași copii reacționau la muzică, unii prin zâmbete, alții prin mișcări subtile, toți găsind o formă de conectare.

Activități Incluzive Outdoor: o lume fără bariere

Un alt pilon al abordării din școala cipriotă îl reprezintă activitățile incluzive outdoor. Conștienți de importanța interacțiunii cu natura și a integrării sociale, personalul organizează regulat ieșiri în aer liber, adaptate nevoilor fiecărui copil. Fie că este vorba de plimbări în parcuri special amenajate, de jocuri senzoriale în grădină sau de vizite la ferme didactice, scopul este de a oferi copiilor experiențe diverse și de a-i încuraja să interacționeze cu mediul înconjurător și cu ceilalți.

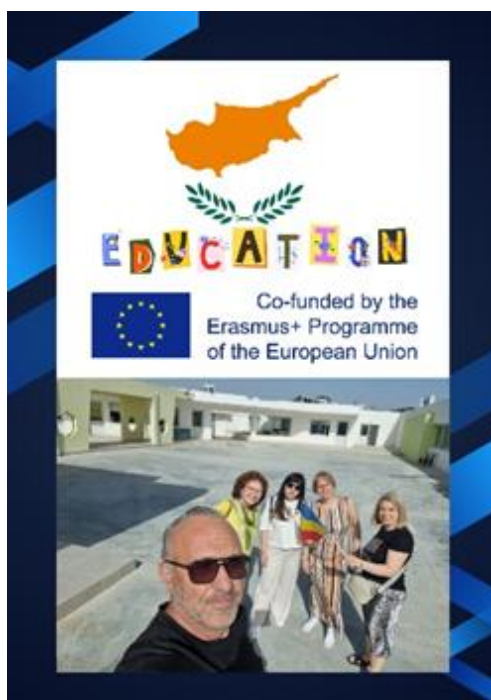
Am observat cum aceste activități contribuie la **dezvoltarea abilităților sociale**, la **îmbunătățirea stării de bine** și la **reducerea izolării**. Copiii se bucură astfel de libertatea de a

explora, de a alerga și de a se juca alături de colegii lor, demonstrând că incluziunea este posibilă atunci când există voință și resurse adaptate.

Experiența de job shadowing în Cipru a fost o adevărată lecție de viață. Am învățat că, dincolo de diagnostice și dificultăți, fiecare copil are nevoie de iubire, înțelegere și oportunități de dezvoltare. Noile metode de lucru, cum ar fi Feeding Therapy, Messy Therapy, Terapia Ocupațională, Hidroterapia, Meloterapia și Activitățile Incluzive Outdoor, nu sunt simple tehnici, ci filozofii care pun accentul pe **abordarea holistică a copilului**, pe **dezvoltarea autonomiei** și pe **crearea unui mediu suportiv și incluziv**.

Experiența în cadrul Programului Erasmus+ Acreditat desfășurat, m-a inspirat să integrez aceste abordări inovatoare în propria mea practică și să împărtășesc informațiile și cunoștințele dobândite colegilor și specialiștilor interesați pentru o mai bună conștientizare și implementare a lor. Este esențial să continuăm să învățăm, să ne adaptăm și să explorăm noi modalități de a sprijini copiii cu dizabilități severe, oferindu-le șansa la o viață împlinită și la un viitor plin de speranță.

Meloterapia- șansa de a vindeca prin muzică

Prof. Nicoleta Murgoi

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă "Alexandru Roșca" Lugoj

Într-o lume tot mai agitată, cu un ritm accelerat și provocări tot mai mari în domeniul educației și al sănătății mintale, muzica își păstrează rolul esențial de punte între emoție, echilibru și învățare, fiind mult mai importantă decât ar crede unii dintre noi. Dincolo de simplul act artistic, muzica are o istorie recunoscută clinic. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, muzicienii cântau în spitale pentru soldați traumatizați, observându-se efecte clare asupra stării lor mentale, iar astăzi este aplicată în spitale, centre pentru copii, azile, școli și cabinete de psihoterapie.

Terapia poate fi activă (când pacientul compune, cântă, bate ritmul etc.) sau receptivă (ascultare ghidată de muzică), în funcție de nevoi. Scopul nu este performanța artistică, ci vindecarea prin interacțiune sonoră.

În educație, meloterapia susține dezvoltarea emoțională a copiilor, îmbunătățirea concentrării, a stimei de sine și a comunicării, utilizată cu succes în întreaga lume, în special în lucrul cu persoane cu dizabilități, dar și în rândul copiilor tipici, pentru a crea un mediu școlar mai plăcut, deschis și creativ.

Dacă ar fi să vorbesc despre principalele beneficii ale muzicii în ceea ce privește educația și dezvoltarea copiilor, aș vorbi, în primul rând, despre faptul că meloterapia are puterea de a reduce stresul și anxietatea, deoarece muzica poate induce o stare de calm, scăzând nivelul cortizonului (hormonul stresului). La copii, acest efect este esențial mai ales în perioadele de evaluări sau tranziții. Un alt beneficiu este îmbunătățirea concentrării, ce ajută în special în liniștirea copiilor cu ADHD sau cu alte tulburări de atenție, iar stimularea memoriei poate fi și ea puternic influențată de această formă de terapie. De ce? Pentru că fundalul muzical poate spori

reținerea informației, căci muzica este adesea asociată cu un moment sau o persoană, ori chiar o emoție. Astfel, aceste „ancore muzicale” funcționează ca un declanșator pentru reamintire și pot fi extrem de utile, mai ales în învățământul special. Un alt beneficiu este creșterea stimei de sine și a exprimării emoționale – participarea la activități muzicale îi ajută pe copii să se exprime liber, fără teama de a fi judecați, și tocmai de aceea profesorii tind să implice copiii în cât mai multe activități, pentru a-i scoate din zona de confort și a-i ajuta să fie mai dezinvolți.

Am simțit pe propria piele puterea pe care o are muzica asupra copiilor. Școala noastră a fost implicată anul acesta într-un proiect Erasmus+ în Cipru, desfășurat într-o școală cu o abordare modernă și creativă, în cadrul căruia am avut onoarea să particip. Acolo, am observat cu admirație cât de firesc și integrat era conceptul de muzică în procesul educativ zilnic, lucru care m-a surprins plăcut și m-a făcut să înțeleg importanța unor astfel de activități artistice, altelei desfășurate spontan și dintr-o simplă pasiune.

În acea școală profesorii nu așteptau orele de muzică pentru a introduce ritmul și sunetul în viața elevilor. Muzica era prezentă în pauze, în tranziția de la o activitate la alta sau chiar în timpul orelor obișnuite. Cumva, de fiecare dată se găsea timp de o „pauză muzicală”, mai ales atunci când se observa că atenția elevilor începe să se piardă, iar agitația își face simțită prezența. Într-una dintre zile, un profesor a adus găleți de tifl și le-a oferit copiilor ocazia de a crea ritmuri prin percuție, transformând clasa într-un studio de sunet improvizat. Am fost uimită de lejeritatea cu care a putut renunța la jumătate de oră de predare, astfel încât să îi facă pe copilași să se simtă mai relaxați. Copiii erau absolut fascinați, li se citea bucuria și curiozitatea în ochi, voiau să cânte cât mai mult și cât mai bine și, fără să-și dea seama, învățau despre ritm, coordonare și lucrul în echipă, o lecție destul de importantă, chiar dacă nu mereu ne dăm seama.

Un alt moment memorabil a fost cel în care un profesor a luat chitara și a început să le cânte elevilor săi pentru a-i liniști. Au cântat împreună cu el, iar atmosfera creată a fost magică. La sfârșit l-am întrebat dacă este chitarist, iar el a răspuns ușor amuzat că “Nu sunt, dar pentru elevii mei mai devin câteodată și muzician”. În astfel de momente, între profesor și elevi se creează o legătură autentică, care aduce zâmbete și relaxare în întreaga clasă, fiind o demonstrație clară a faptului că muzica poate transforma o zi obișnuită într-o experiență emoțională valoroasă

Așadar, meloterapia este o resursă prețioasă în educație, cu rol de catalizator emoțional și social. Experiența trăită mi-a arătat că muzica, integrată natural în viața de zi cu zi a copiilor, poate contribui profund la dezvoltarea lor armonioasă, aducând liniștire, vindecare și învățare. Prin

gesturi simple – un cântec, o percuție improvizată sau o sesiune de relaxare muzicală – profesorii pot schimba dinamica unei clase și pot aduce echilibru, încredere și bucurie, iar apoi își pot desfășura activitatea de învățare într-o atmosferă mult mai liniștită, elevii fiind mai implicați și mai atenți.

Cu alte cuvinte, într-o lume în care elevii sunt tot mai conectați digital, dar tot mai deconectați emoțional, muzica rămâne un limbaj universal prin care putem învăța să simțim, să ascultăm și să fim împreună. Mai mult de atât, când adesea se pune accentul tot mai mult pe teorie, este bine să ne amintim cât de benefic poate fi să lăsăm definițiile de o parte și să dăm drumul muzicii...la volum maxim.

Viitorul se învață pas cu pas

Prof. Bagherea Valeria-Angelica

Director, Liceul Tehnologic Special "Gheorghe Atanasiu" Timișoara

Într-o societate care promovează incluziunea și egalitatea de șanse, învățământul profesional special joacă un rol esențial în pregătirea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) pentru o viață activă și independentă. Integrarea acestor elevi pe piața muncii nu trebuie să fie doar o intenție declarativă, ci o realitate construită prin pași concreți, începând din școală. Activitățile de profesionalizare desfășurate în colaborare cu agenții economici reprezintă una dintre cele mai eficiente căi prin care elevii din învățământul profesional special pot dobândi abilități reale, adaptate cerințelor pieței muncii.

În primul rând, colaborarea cu agenții economici aduce în școală realitatea locului de muncă, oferind elevilor oportunitatea de a învăța prin practică, într-un cadru controlat și sprijinitor. Mulți dintre acești elevi au dificultăți în generalizarea cunoștințelor teoretice, dar pot învăța eficient prin acțiune, observare și repetiție. Stagiile de practică organizate cu sprijinul companiilor locale oferă contexte autentice în care ei pot înțelege ce presupune o meserie, pot exersa sarcini concrete și pot primi feedback imediat. Această experiență contribuie la formarea autonomiei personale, la dezvoltarea responsabilității și la consolidarea încrederii în sine.

În al doilea rând, activitățile de profesionalizare contribuie la formarea unor competențe transversale, nu doar tehnice. Elevii învață să comunice, să colaboreze, să respecte reguli și termene, să se adapteze la cerințele unui program stabil. Agenții economici, devenind parteneri educaționali, își asumă și un rol social important: acela de a sprijini integrarea activă a persoanelor cu dizabilități, nu doar de a forma viitori angajați. Prin implicarea lor, se reduce prăpastia dintre școală și piața muncii și se construiește un model de incluziune sustenabilă. Importanța colaborării școală-agent economic nu se limitează doar la accesul elevilor la practică. Această colaborare presupune o abordare holistică: stabilirea unor obiective comune de formare, adaptarea cerințelor la profilul elevului cu CES, formarea tutorelui profesional din partea companiei și monitorizarea permanentă a progresului.

Criticii ar putea susține că integrarea elevilor cu CES în companii este dificilă din cauza limitărilor acestora sau a lipsei de personal specializat în cadrul agenților economici. Deși

provocările există, ele pot fi depășite prin adaptarea sarcinilor, formarea tutorelui profesional, și prin implicarea cadrelor didactice de sprijin și consilierilor. În plus, multe companii se arată deschise să susțină inițiative de responsabilitate socială, înțelegând beneficiile pe termen lung ale unei forțe de muncă diversificate.

În sprijinul acestor idei, documentele educaționale naționale și internaționale susțin cu fermitate importanța incluziunii și profesionalizării elevilor cu CES. Potrivit Cadrului de Referință al Curriculumului Național pentru Învățământul Profesional Special (Ministerul Educației, 2022), finalitățile educației trebuie să includă „formarea de competențe utile integrării socio-profesionale și dezvoltarea autonomiei personale”. De asemenea, Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, subliniază în art. 50 alin. (2) că „statul asigură condițiile necesare pentru integrarea copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul profesional și tehnic”.

La nivel european, documente precum Agenda europeană pentru competențe (2020) susțin promovarea formării profesionale de calitate pentru toate categoriile de tineri, insistând asupra importanței colaborării dintre educație și angajatori pentru a facilita tranziția către piața muncii.

Aceste prevederi justifică și încurajează implementarea de strategii educaționale integrate, care presupun colaborarea instituțională și deschiderea agenților economici spre a deveni actori activi în procesul de formare.

Învățământul profesional special poate avea un rol transformator în comunitate. Când elevii participă activ la viața economică locală, prejudecățile scad, empatia crește, iar comunitatea se construiește pe valori autentice. Școlile trebuie să investească în parteneriate de durată cu mediul economic și să creeze contexte în care fiecare elev să se simtă valorizat și pregătit pentru viață.

În concluzie, viitorul profesional al elevilor din învățământul profesional special se construiește pas cu pas, prin efort comun, răbdare și încredere. Fiecare activitate practică, fiecare mentor atent și fiecare agent economic implicat poate deveni o punte către autonomie și integrare. Nu formăm doar lucrători – formăm oameni care au nevoie de susținere pentru a-și descoperi valoarea și locul lor în societate. Așadar, să nu ne temem să investim în ei, pentru că un viitor mai incluziv și mai uman începe chiar cu pași mici făcuți astăzi, împreună.

Bibliografie

1. Ministerul Educației. (2022). Cadru de referință al curriculumului național pentru învățământul profesional special. București.
2. Parlamentul României. (2011). Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
3. Comisia Europeană. (2020). European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience. Bruxelles.

Evaluarea educațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale

Prof. Brăileanu Dorin

Liceul Teoretic Special Iris Timișoara

Evaluarea persoanelor cu CES nu se rezumă la o examinare punctuală, ci este un proces continuu, sistematic, menit să surprindă dinamica dezvoltării și să susțină planificarea intervenției educaționale. Este, de asemenea, un element indispensabil în arhitectura serviciilor destinate persoanelor cu dizabilități, fundamentat pe următoarele principii:

Fundamentele evaluării

Evaluarea persoanelor cu CES nu se rezumă la o examinare punctuală, ci este un proces continuu, sistematic, menit să surprindă dinamica dezvoltării și să susțină planificarea intervenției educaționale. Este, de asemenea, un element indispensabil în arhitectura serviciilor destinate persoanelor cu dizabilități, fundamentat pe următoarele principii:

- **filozofie incluzivă a evaluării**, centrată pe potențial, nu pe deficiență;
- **coerența și unitatea metodologică** a procesului evaluativ;
- **un cadru legislativ adaptabil**, care să susțină flexibil intervenția multidisciplinară.

Evaluarea are la bază o serie de **criterii clasificate** astfel:

- **criterii specifice domeniilor de analiză**: medicale, psihologice, educaționale, sociale;

- **criterii de încadrare într-un grad de dizabilitate** sau handicap, conform legislației în vigoare;
- **criterii care vizează orientarea școlară și profesională**, relevante în procesul decizional privind parcursul educațional.

Etapele evaluării

Identificarea și referirea cazurilor

Procesul evaluativ este precedat de identificarea timpurie a copiilor cu nevoi educaționale speciale. Acest demers se realizează la nivel comunitar, cu implicarea familiei, dar și a altor actori sociali importanți: cadre didactice, consilieri școlari, asistenți sociali, medici de familie sau membri ai ONG-urilor. Colaborarea dintre acești actori facilitează referirea către servicii specializate de evaluare, intervenție și sprijin.

Evaluarea psihologică

Evaluarea psihologică urmărește:

- determinarea stadiului de dezvoltare psihocognitivă;
- identificarea potențialului de învățare și a mecanismelor de compensare;
- estimarea resurselor afective, motivaționale și relaționale.

O direcție de maximă importanță este **evaluarea funcționării globale**, prin analiza integrată a următoarelor paliere:

- **comunicare și limbaj** (verbal și non-verbal);
- **dezvoltare cognitivă și potențial de învățare**, în condiții de învățare asistată sau mediată (prin sprijin cognitiv, climat afectiv pozitiv, stimulare intrinsecă);
- **maturizare socială**, capacitatea de relaționare, reglare emoțională și adaptare comportamentală.

Evaluarea pedagogică

Această etapă vizează:

- nivelul actual al **competențelor școlare**;
- **potențialul de progres** și capacitatea de adaptare la cerințele curriculare;
- determinarea **stilurilor de învățare** și a barierelor în achiziția cunoștințelor.

Evaluarea pedagogică oferă date necesare pentru **individualizarea și diferențierea** procesului de predare-învățare.

Evaluarea sociologică

Evaluarea sociologică explorează:

- contextul familial și școlar;
- condițiile socio-economice;
- relațiile afective și sociale ale copilului;
- **așteptările și valorile** copilului, ale familiei și ale personalului educațional implicat.

Această analiză contextuală permite elaborarea unui plan de intervenție realist, adaptat nevoilor reale ale beneficiarului.

Concluzii

Evaluarea elevilor cu cerințe educaționale speciale reprezintă un proces complex, care trebuie să depășească granițele simplei diagnosticări. Scopul său este de a contura o imagine holistică asupra copilului, facilitând construirea unui parcurs educațional optim, centrat pe dezvoltarea potențialului și pe integrarea socială.

Reușita acestui proces depinde de colaborarea dintre specialiști, familie și instituțiile de învățământ, dar și de existența unei culturi educaționale incluzive, în care diversitatea este percepută ca resursă, nu ca obstacol.

Bibliografie

- Metodologia privind evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și profesională a copiilor, elevilor și tinerilor cu cerințe educaționale speciale.
- Stoica, Adrian. *Evaluarea progresului școlar – de la teorie la practică*.
- **Educația incluzivă**, Suport de curs pentru formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive centrate pe copil, Proiectul *Integrarea copiilor cu dizabilități în școlile generale*, Lyceum, Chișinău, 2016.
- *Evaluarea copiilor cu CES: Mic ghid esențial pentru cadre didactice*.

Strategii de intervenție pentru elevii aflați în dificultate

Prof. înv. primar Sîrbu Carmen Florica

Prof. Popovici Ramona Anișoara

Școala Gimnazială „Constantin Daicoviciu”

Educația incluzivă a devenit un imperativ al învățământului modern, fiind susținută de politici educaționale europene și naționale care promovează echitatea, participarea și valorizarea diversității. În acest context, integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în școlile de masă nu se rezumă la prezența lor fizică în spațiul școlar, ci implică adaptarea întregului proces educațional la nevoile acestora.

Un concept-cheie în asigurarea unei educații eficiente pentru elevii cu CES este **strategia de intervenție**. Aceasta poate fi definită drept un ansamblu de **măsuri pedagogice, psihologice și organizatorice planificate, menite să susțină progresul educațional și integrarea socio-emoțională a elevilor cu nevoi speciale**, într-un mod adaptat caracteristicilor lor individuale. Strategiile de intervenție pot fi aplicate atât în activitățile de predare-învățare, cât și în managementul comportamental, evaluare, comunicare sau relaționare. Provocarea majoră constă în identificarea și aplicarea unor strategii de intervenție eficiente, care să sprijine dezvoltarea personală și academică a elevilor cu CES, în paralel cu menținerea unui climat educațional favorabil pentru întreaga clasă. Acest eseu își propune să analizeze cele mai relevante strategii de intervenție, oferind exemple concrete din practica educațională desfășurată în școlile de masă.

Un principiu fundamental al intervenției educaționale eficiente îl constituie **individualizarea învățării**, adică adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării în funcție de nevoile și potențialul fiecărui elev. În acest sens, un prim pas esențial este **evaluarea psihopedagogică**, urmată de elaborarea unui **Plan de Intervenție Personalizat (PIP)**, care trasează obiectivele educaționale realiste și strategiile adaptate. Una dintre cele mai utilizate și eficiente metode este **învățarea diferențiată**, care permite adaptarea sarcinilor de lucru în funcție de nivelul de dezvoltare al elevului. De exemplu, în cadrul unei lecții de matematică, un elev cu dificultăți de calcul poate primi fișe cu exerciții vizuale, sprijinite de materiale concrete (cuburi, jetoane), în timp ce colegii săi rezolvă exerciții de nivel mai avansat.

O altă strategie esențială este **învățarea prin cooperare**, prin care elevii sunt implicați în activități de grup, fiind încurajată colaborarea dintre elevii cu CES și colegii lor. Astfel, un elev cu tulburări de comunicare poate beneficia de sprijin din partea colegilor prin exerciții de tip „partener de învățare”, în care se dezvoltă și abilitățile sociale, nu doar cele academice.

Strategiile vizuale și multisenzoriale joacă, de asemenea, un rol important. Elevii cu dificultăți de atenție sau memorie beneficiază din plin de hărți mentale, scheme, pictograme sau materiale tactile. De exemplu, în învățământul primar, lecțiile pot fi susținute cu materiale audio-video sau jocuri educative care implică mai multe canale senzoriale. În paralel, tehnologia oferă soluții valoroase.

Instrumentele digitale asistive, cum ar fi aplicațiile de tip text-to-speech sau softurile de citire adaptate, permit accesul elevilor cu deficiențe de vedere sau dislexie la conținutul curricular. Exemple practice includ folosirea aplicației „ClaroRead” pentru elevii care nu pot citi fluent sau „Kahoot” pentru autoevaluări interactive.

Un alt aspect important este **managementul comportamental pozitiv**. Pentru elevii cu tulburări de comportament, cadrele didactice pot implementa sisteme de recompensare (fișe de monitorizare, puncte, autocolante) pentru a stimula comportamentele pozitive și a preveni crizele. De exemplu, în cazul unui elev cu ADHD, stabilirea unor reguli clare și rutine vizuale contribuie la menținerea atenției și diminuarea comportamentelor perturbatoare.

În plus, **adaptarea evaluării** este vitală. Un elev cu CES poate fi evaluat oral, prin proiecte, cu suport vizual sau în condiții speciale (mai mult timp, sarcini simplificate), asigurând astfel un proces echitabil și relevant pentru nivelul său real de înțelegere.

Toate aceste strategii trebuie aplicate într-un cadru de **colaborare multidisciplinară**, în care profesorul de sprijin, consilierul școlar, părinții și alți specialiști (logoped, kinetoterapeut) lucrează împreună pentru a sprijini dezvoltarea armonioasă a elevului.

Concluzionând, putem afirma că educația incluzivă nu este un ideal abstract, ci o realitate care cere acțiune pedagogică concretă și adaptabilitate continuă. Elevii cu CES pot atinge potențialul maxim într-un mediu școlar de masă doar dacă sunt aplicate strategii de intervenție bine fundamentate, centrate pe nevoile lor individuale. Învățarea diferențiată, cooperarea, utilizarea tehnologiei, adaptarea evaluării și sprijinul comportamental pozitiv sunt doar câteva dintre intervențiile care transformă sala de clasă într-un spațiu al echității și respectului pentru

diversitate. Asumarea acestor practici de către cadrele didactice, sprijinite de specialiști și de familie, garantează nu doar succesul academic, ci și incluziunea autentică.

Resurse bibliografice:

- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. Editura Polirom.
- Jigău, M. (coord.) (2003). *Educația incluzivă. Ghid pentru profesori*. UNICEF – Institutul de Științe ale Educației.
- Vlăsceanu, L. (2002). *Introducere în pedagogie*. Editura Polirom.
- Ministerul Educației (2022). *Ghid pentru elaborarea Planului de Intervenție Personalizat (PIP)*.

Studiul unei limbi străine pentru elevii cu cerințe educaționale speciale

Prof. Trăsnea Andreea

Școala Gimnazială Nr.2 Lugoj

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în procesul de învățare a unei limbi străine reprezintă o provocare, dar și o oportunitate pentru cadrele didactice. Progresul acestor elevi poate fi susținut prin metode și activități adaptate nevoilor lor cognitive, emoționale și sociale.

Caracteristici ale elevilor cu CES în contextul învățării limbii engleze

Elevii cu CES pot avea: dificultăți de învățare (ex. dislexie, discalculie, disgrafie); deficiențe senzoriale (auditivă sau vizuală); tulburări de comportament sau din spectrul autist; dizabilități intelectuale ușoare sau moderate; tulburări de limbaj. Acestea pot duce la probleme de concentrare, întârziere în achiziția vocabularului, dificultăți de pronunție, anxietate de comunicare și un ritm de învățare mai lent.

Există o serie de principii ale predării limbii engleze pentru elevii cu CES:

Accesibilitatea: adaptarea materialelor și a limbajului simplu.

Claritatea: instrucțiuni simple, concrete și repetitive.

Multisenzorialitatea: folosirea elementelor vizuale, auditive și tactile.

Ritmul personalizat: adaptarea duratei și complexității sarcinilor.

Învățarea prin joc: activități ludice, interactive și motivante.

Feedback pozitiv: încurajare constantă și recunoașterea progresului.

Elevii cu CES pot întâmpina provocări în: înțelegerea și memorarea vocabularului; exprimarea orală sau scrisă în limba engleză; menținerea atenției și a motivației; transferul cunoștințelor în contexte noi. În același timp, ei pot avea puncte forte precum memoria vizuală, preferința pentru activități interactive sau digitale și o înaltă receptivitate la feedback pozitiv

Activități eficiente pentru elevii cu CES

- Flashcarduri ilustrate- utilizarea imaginilor cuvintelor de bază (animale, obiecte, acțiuni) ajută elevii să asocieze cuvintele străine cu reprezentări vizuale clare.
- Jocuri de rol (role-play)- simularea unor situații reale (la magazin, la școală, saluturi) oferă context și relevanță învățării și dezvoltă abilități de comunicare.

- Căntece și rime- cântecele în limba studiată ajută la memorarea vocabularului și a structurilor gramaticale într-un mod plăcut.
- Povești ilustrate și audiobook-uri- lectura ghidată cu suport vizual și auditiv îi ajută pe elevi să înțeleagă conținutul și să-și dezvolte înțelegerea auditivă.
- Activități tactile și motrice- scrierea cuvintelor în nisip, modelarea literelor sau a obiectelor din plastilină sprijină învățarea prin mișcare.
- Fișe de lucru adaptate- exerciții simple, clare, cu imagini și instrucțiuni ușor de urmat, însoțite de exemple. Fișele trebuie să conțină imagini, culori, texte mari și clare, exerciții de tip: „Match the word to the picture”, „Circle the correct word”, „Complete with missing letters”.
- Aplicații digitale interactive- Platformele educaționale (ex. Duolingo for Schools, Quizlet, LearningApps) pot fi folosite pentru a oferi exerciții atractive, adaptate nivelului fiecărui elev.
- Jurnal de învățare visual- elevii pot crea un caiet sau un dosar cu imagini, cuvinte învățate și desene, ceea ce le oferă sentimentul progresului personal.

Evaluarea progresului trebuie să fie: formativă, cu accent pe evoluția individuală; vizuală și descriptivă, folosind moduri de evaluare prietenoase (ex: fețe zâmbitoare, culori, termeni simpli: „bine”, „în curs”, „reușit”); practică, bazată pe sarcini concrete (numește obiecte, traduce imagini, participă la un mini-dialog). Evaluarea elevilor cu CES trebuie să fie continuă, descriptivă și centrată pe progresul individual, nu pe comparații. Se recomandă: portofolii de activități, observația directă, autoevaluarea asistată (cu smiley faces, scale vizuale etc.) Proiecte simple (prezentări cu imagini sau cuvinte).

Cadrele didactice au un rol esențial în: adaptarea lecțiilor și materialelor, colaborarea cu părinții, consilierii școlari și alți specialiști; menținerea unei atmosfere incluzive și motivante; oferirea constantă de sprijin și încurajare.

Profesorul are un rol cheie în: crearea unui mediu sigur și empatic;

Realizarea unui Plan Educațional Personalizat (PEP) în colaborare cu echipa multidisciplinară;

Menținerea unei comunicări deschise cu părinții și alți specialiști (logopezi, psihologi);

Promovarea colaborării între elevi, pentru a dezvolta empatia și sprijinul reciproc.

Activitățile adaptate pentru elevii cu CES în studiul limbii engleze trebuie să fie atractive, clare, repetitive și ancorate în realitatea elevului. Progresul acestor elevi nu se măsoară doar în termeni de competență lingvistică, ci și în dezvoltarea încrederii în sine, a autonomiei și a dorinței de a învăța. Prin implicare, creativitate și răbdare, profesorii pot face limba engleză accesibilă și relevantă pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor.

Bibliografie

1. Gherguț, Alin (2011). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Polirom.
2. Cerghit, Ioan (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Cucos, Constantin (2014). *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*. Polirom.
4. Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages*. Cambridge University Press.

Studiu de caz-copiii cu nevoi speciale și integrarea lor

Prof. Zamfir Maria

Grădinița cu Program Normal Numărul 8 Caransebeș

În fiecare țară există mai multe grupuri de persoane care suferă din cauza discriminărilor. Un grup care are de suferit din cauza discriminării, în România, este grupul copiilor (persoanelor) cu dizabilități, numită și grupul copiilor cu „handicap”. Acestor persoane le este îngăduit dreptul la șanse egale, datorită mediului social neadaptat deficiențelor fizice, psihice, senzoriale, mentale cu care s-au născut sau le-au dobândit pe parcurs; acești copii având nevoie de sprijin pentru a se putea integra în societate.

Deci putem spune că nu deficiența în sine este cea care restricționează integrarea lor în societate, ci sistemul nepregătit pentru aceste persoane.

De exemplu: pentru copiii cu dizabilități locomotorii o simplă bordură poate fi un obstacol mare, el neputând trece aceea bordură în „scaun cu roțile”; pentru copii cu ADHD/ autism, etc., faptul că nu avem programe care să faciliteze integrarea lor, aceștia, încet-încet vor renunța la școală. Dizabilitățile acestor copii/persoane pot fi de mai multe feluri: fizică, vizuală, auditivă, mintală, psihică boli rare, HIV/ SIDA etc. Toate aceste grupe de copii sunt considerate vulnerabile, neajutorate, persoane care nu se pot descurca singure, nu pot fi independente, drept pentru care integrarea lor socio-profesională le este rezervată.

Lipsa specialiștilor (terapeuților, consilierilor școlari, logopezilor, psihologilor etc.), lipsa banilor, dezinteresul, nu fac altceva decât să agraveze situația acestor persoane (par a fi invizibile pentru societate). Mediul școlar fiind prea puțin accesibil pentru ei, lipsind cu desăvârșire strategiile de integrare, dovadă fiind rata de neșcolarizare a acestor persoane, dar și abandonul școlar, în special, după primele patru clase primare.

Copiii cu dizabilități, copiii dezavantajați (defavorizați) economic și social, împreună cu copiii cu dificultăți de învățare, de atenție și concentrare, de comportament, fac parte din categoria copiilor cu cerințe educaționale speciale- C.E.S.

În urmă cu câțiva ani, în perioada comunistă, aceste persoane cu dizabilități erau îndrumate spre a se interna într-o instituție specializată pentru aceste cazuri/ școli speciale. Acum se încearcă

integrarea lor în învățământ de masă, dar fără prea mult ajutor din partea persoanelor specializate, care nici nu prea există.

Exemplul unui cadru didactic din grădiniță: Copiii nu au certificate de orientare, doar certificate cu handicap și clar nu beneficiază de nici un sprijin (nici nu există în unitate cadre didactice specializate, pentru sprijin); ești singură la grupă, indiferent de numărul de copii cu C.E.S, ai și grupă combinată (program normal), chiar și fără îngrijitor, deoarece are ca normă 2 ore/zi, după plecarea copiilor. Mediul educațional este și el marcat de lipsa unor strategii eficiente de integrare a preșcolarilor cu dizabilități.

A fost observată o grupă cu trei copii atipici, cu C.E.S, cu certificate de handicap” ușor, mediu și grav; cel grav fiind cu dizabilitate fizică, pe aparatul locomotor, dar și vizuală. În plus, în grupă mai sunt și 17 copii tipici, cu vârstă cuprinsă între 3-6 ani. A fost foarte grea integrarea celor trei copii preșcolari, datorită, în primul rând, lipsei de personal didactic și nedidactic auxiliar.

Pentru acceptarea/integrarea acestor copii au fost folosite, pe parcursul activităților, imagini, filme, jocuri de socializare, de rol; toate acestea făcându-i pe copii să înțeleagă ce înseamnă dizabilitate, care sunt tipurile de dizabilități, dar și faptul că nimeni nu și le dorește. Din fericire, cadrul didactic a reușit integrarea lor cu succes a acestor preșcolari; acești preșcolari au reușit să finalizeze grădinița, frecventeză cu regularitate, de un an și învățământul primar, unde fac față.

Din fericire, există multe unități de învățământ care reușesc să integreze cu succes, copiii cu dizabilități, dar există și unități de învățământ care refuză să lucreze cu ei la grupă/clasă. Din această cauză, la Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități sau înregistrat zeci de reclamații la adresa școlilor care au refuzat să înscrie elevi cu dizabilități.

Ordonanța nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare stabilește pedepse sub formă de amendă pentru următoarele fapte:

„ART. 2

(4) Orice comportament activ ori pasiv care, prin efecte pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională, conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale.

(5) Contituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv”.

Bibliografie:

- Mircea Toma, Mădălina Szelmenczi, Diferit, dar nu discriminate, Ghid practice pentru promovarea egalității de șanse în mediul educațional, POSDRU 87/1.3/S/62421, 2013
- http://accept-romania.ro/wp-content/uploads/2009/05/orientarea_continut.pdf
- http://www.wiu.edu/equal_opportunity_and_access/ucoso/library.php

Plan personalizat de intervenție logopedică - utilizare metode moderne

Prof. Bociat Petronela

Grădinița Cu Program Normal Nr.2, Oțelu-Roșu/ Caraș-Severin

Rinolalia este o tulburare de pronunție ce se datorează unei obstrucții a căii nazale sau unei comunicări defectuoase între cavitatea bucală și cea nazală, ea manifestându-se printr-o modificare a tubului fonoarticular.

Copilul care suferă prezintă o vorbire de tip nazal, direcția greșită a curentului de aer în momentul pronunției determinând așa numita fonfaire.

Deseori denumită vorbirea pe nas, apare în același timp cu rinofonia, rezonanța sunetului fiind amplificată sau diminuată datorită unei obstrucții nazale sau a unei comunicări cavitate bucală-cavitate nazală destul de deficitară. **Rinolalia deschisă organică** – poate fi provocată de diversele paralizii ale valului palatin (centrale – este afectată doar vorbirea sau periferice – apar și tulburarea de glutiție). Acest tip de rinolalie mai poate fi generată și de diverse malformații congenitale ale valului palatin (provocate de infecții cronice și infecții virale în perioada intrauterină, radiații, o incompatibilitate a factorului RH, tulburări ale tiroidei mamei) și de despicături congenitale ale valului palatin.

Din cauza acestor variații gradul de inteligibilitate al vorbirii copilului este unul destul de redus având astfel nevoie de mai mult antrenament și exercițiu în vorbire.

Numele preșcolarului: S.S.

Grupa: Mijlocie

Diagnostic logopedic: Rinolalie deschisă organică

Obiective/competențe:

- îmbunătățirea motricității generale a mișcărilor fono-articulatorii ;
- educarea respirației și a echilibrului dintre inspirație și expirație ;
- dezvoltarea capacității de receptare a mesajelor
- antrenarea asociată a analizatorilor
- formarea conduitelor perceptiv-motrice
- emiterea corectă și consolidarea sunetelor deficitare

- formarea și dezvoltarea abilităților de comunicare

Metode și strategii didactice:

- demonstrația, explicația, exercițiul, metoda fonetică analitico–sintetică, prezentarea într-o manieră simplă a sarcinilor, jocul didactic, metoda cubului, tehnica ciorchinelui
- tehnici de modelare a comportamentului (întărirea pozitivă / negativă, chaining, backward chaining-ul, tehnica aproximărilor progresive etc)
- învățarea structurată

Resurse:

- pictograme, jocuri cu caracter educativ, litere magnetice, planșe

TEHNICI TERAPEUTICE	Durata
Antrenamente ludice de exersare a aparatului fono-articulator	4 săptămâni
Ex-joc de respirație cu emiterea vocalelor/ silabelor deschise(aaa..- eeee - iiii ..-maaa..- meee..- miii..)	3 săptămâni
Exerciții -joc de rostire a perechilor paronimice	4 săptămâni
Exerciții de ascultare și identificare a unor semnale sonore (zgomote, sunete, onomatopee)	4 săptămâni
Exerciții de rostire de silabe, cuvinte	4 săptămâni
Emiterea de sunete noi prin imitație (vorbire reflectată)	4 săptămâni
Emiterea de sunete noi prin imitație (vorbire reflectată)	4 săptămâni
Exerciții și jocuri cu silabe deschise, duble(ma-me-mi-mo-mu, ma-ma, ta-ta, pa-pa, bu - bu, pu - pu,..)	4 săptămâni
Atribute/senzații/stări emoționale: utilizează cuvinte care descriu o persoană/animal/lucru, inclusiv propriile senzații/stări emoționale(„frumos”, „murdar”, „roșu”, „rotund”, „moale”, „tare”, „cald”, „rece”, „vesel” etc);	4 săptămâni
Noțiuni integratoare/ vocabular tematic(schemă corporală, legume, fructe etc.)	3 săptămâni
Noțiuni integratoare/ vocabular tematic(schemă corporală, legume, fructe, animale, culori etc.)	4 săptămâni

- pai, fluier pentru petrecere, baloane de săpun, pian de jucărie

Exerciții-joc de antonimie, sinonimie, omonimie (ex: „Dacă nu-i așa, cum e?”);	4 săptămâni
Exerciții de orientare în spațiul restrâns(foaie de bloc/ caiet desen) după repere date(puncte de sprijin)	4 săptămâni
Ex. de asociere litera – imaginea unui cuvânt care începe cu sunetul corespunzător literei;	4 săptămâni

- calculator –softuri educaționale

METODA CUBULUI

Prin intermediul **metodei „cubul”** se rezolvă sarcinile cerute de imaginile de pe fețele cubului

Describe – munci de primăvară în livadă;

Compară – barza cu rândunica;

Asociază – fluturașul cu alte insecte;

Analizează – factorii de mediu care ajută planta să crească;

Aplică – alcătuiește floarea din părțile componente;

Argumentează – în imagine este vorba despre anotimpul primavara

METODA GHEMULUI DE AȚĂ

Pe firul gros al unui ghem de lână se găsesc din loc în loc imagini cu câte un animal domestic/sălbatic.

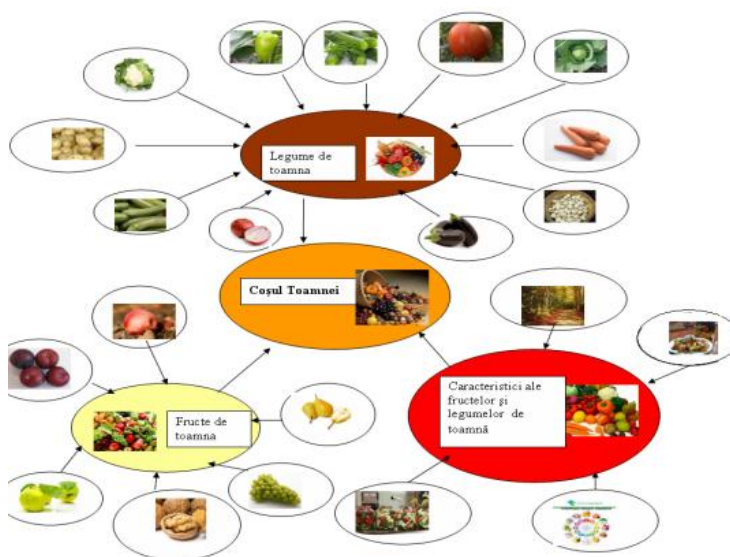
Derulând ghemul va numi animalul și va spune tot ce știe despre el.

METODA CIORCHINELUI

Sarcini:

1. să selecteze dintre imaginile cu siluete de fructe pe cele de toamnă, după care aceste imagini le așază cu ajutorul săgeților pe ovale albe în jurul ovalului galben care are inscripționat „Fructe de toamnă”;
2. să selecteze imaginile cu legume de toamnă dintre imaginile cu legume și le va așeza în jurul ovalului maro pe care este scris „Legume de Toamnă”;
3. selectează dintre imaginile puse la dispoziție pe cele care corespund sarcinii pentru „Caracteristici ale fructelor și legumelor de toamnă” inscripționat pe ovalul roșu.

4. va așeza cu ajutorul săgeților pe coala de carton la ovalul portocaliu pe care este scris tema „Coșul Toamnei” realizând construirea ciorchinelui.

BIBLIOGRAFIE:

- Ungureanu, D., (1998) *Compendiu logopedic școlar* Timișoara: Ed.Eurostampa
- Tomescu, M., *Rhinolalia și terapia ei*, Ed.Pim, 2005

Rolul tehnologiei în sprijinirea procesului educațional incluziv

Prof. înv. primar Pascu Alina Lăcrimioara

Școala Gimnazială Nr. 4 Lugoj

În ultimele decenii, educația a trecut prin transformări semnificative, influențate direct de progresul tehnologic. În contextul învățământului incluziv – adică procesul prin care elevii cu cerințe educaționale speciale (CES) sunt integrați în școala de masă și beneficiază de aceleași oportunități ca toți ceilalți – tehnologia are un rol esențial. Ea nu este doar un instrument de predare, ci o punte între barierele impuse de dizabilități și posibilitatea participării active la procesul de învățare.

Astăzi, nu mai putem vorbi despre educație incluzivă fără a face referire la tehnologiile asistive (programe de citire a textului pentru nevăzători, aplicații de comunicare alternativă pentru copii cu autism, dispozitive interactive pentru deficiențe motorii etc.), dar și la resursele digitale obișnuite – table interactive, platforme educaționale online, aplicații mobile sau realitate augmentată. Aceste instrumente reduc diferențele dintre elevi, permit adaptarea conținuturilor la nevoile fiecăruia și deschid perspective noi pentru o educație mai echitabilă.

1. Tehnologia ca sprijin pentru accesibilitate

Un prim rol al tehnologiei este **eliminarea barierelor de acces la informație**. Elevii cu dizabilități vizuale pot folosi programe de tip screen reader (ex.: NVDA, JAWS) sau manuale digitale în format audio. Cei cu deficiențe auditive pot accesa subtitrări automate, aplicații de transcriere a vocii sau videoclipuri adaptate. Pentru elevii cu dificultăți motorii, există dispozitive de control al calculatorului prin mișcarea ochilor sau prin comenzile vocale.

Astfel, ceea ce înainte necesita prezența permanentă a unui adult de sprijin sau adaptări manuale complexe, acum se poate rezolva printr-o aplicație sau un dispozitiv portabil. În România, de exemplu, în multe școli speciale se utilizează tablete cu aplicații educaționale adaptate pentru copii cu autism sau deficiențe de comunicare, ceea ce le oferă independență și încredere în sine.

2. Personalizarea învățării prin resurse digitale

Educația incluzivă presupune adaptarea ritmului și a conținutului la nevoile fiecărui copil. Aici tehnologia devine un aliat puternic. Platforme precum Google Classroom, Kahoot!, EdPuzzle

sau aplicații românești precum Kinderpedia permit profesorului să creeze materiale variate și adaptate: exerciții interactive, fișe cu grad de dificultate diferit, teste cu feedback imediat.

Un elev cu tulburări de atenție poate beneficia de lecții scurte, interactive, cu elemente vizuale puternice, în timp ce un elev cu dizabilități intelectuale poate lucra pas cu pas pe o platformă care îi oferă exerciții simple și repetate. În acest fel, se evită situațiile de frustrare și se încurajează progresul individual.

3. Tehnologia ca suport pentru comunicare și colaborare

Un alt rol major al tehnologiei este acela de a facilita **comunicarea**. Copiii non-verbali sau cu dificultăți severe de vorbire pot utiliza aplicații de tip CAA (Comunicare Augmentativă și Alternativă), precum Proloquo2Go, care le permit să construiască propoziții cu ajutorul pictogramelor și să le transforme în voce sintetizată. În școlile incluzive, astfel de instrumente pot face diferența între excludere și participare activă la ore.

De asemenea, tehnologia stimulează colaborarea. Platformele online de tip Padlet sau Teams permit elevilor să lucreze în grupuri mixte, unde fiecare contribuie conform abilităților sale. Chiar și elevii care se simt marginalizați pot găsi în mediul digital un spațiu sigur de exprimare.

4. Profesorul și competențele digitale în învățământul incluziv

Tehnologia, oricât de avansată ar fi, nu își atinge scopul fără un profesor pregătit să o folosească. Educația incluzivă are nevoie de cadre didactice cu **competențe digitale și pedagogice integrate**. Profesorul trebuie să știe nu doar cum să utilizeze aplicațiile, ci și cum să le adapteze la context: ce resursă funcționează pentru un copil cu deficiențe auditive, ce aplicație este potrivită pentru un elev cu dislexie sau ce tip de activitate stimulează atenția unui copil hiperactiv.

În România, proiectele naționale de formare continuă au început să includă module de educație digitală și utilizare a TIC în învățământul special. Totuși, există încă discrepanțe mari între mediul urban și rural: în timp ce unele școli dispun de table interactive și laptopuri pentru fiecare elev, altele abia reușesc să aibă conexiune stabilă la internet.

5. Provocări și limite ale utilizării tehnologiei în educația incluzivă

Deși rolul tehnologiei este pozitiv și esențial, există și provocări:

- **Costurile ridicate** ale echipamentelor asistive – multe familii nu își permit dispozitive de specialitate, iar școlile au bugete limitate.
- **Dependența de internet** – în zonele rurale, accesul la rețea este precar, ceea ce limitează folosirea resurselor online.

- **Formarea insuficientă a profesorilor** – nu toate cadrele didactice se simt confortabil să integreze aplicații digitale.
- **Risc de izolare digitală** – dacă accentul cade prea mult pe tehnologie, copilul poate pierde contactul direct, interacțiunea socială rămânând esențială în educația incluzivă.

Astfel, tehnologia trebuie privită ca un **instrument complementar**, nu ca o soluție unică.

6. Perspective de viitor

Direcțiile viitoare în sprijinirea educației incluzive prin tehnologie includ:

- **Inteligența artificială** – deja există aplicații care analizează progresul elevului și propun exerciții personalizate.
- **Realitatea augmentată și virtuală** – oferă contexte de învățare sigure, unde elevii cu CES pot experimenta situații pe care în viața reală nu le-ar putea accesa ușor.
- **Platforme naționale integrate** – în România, o astfel de platformă ar putea centraliza resurse educaționale adaptate pentru toate tipurile de nevoi speciale, accesibile gratuit.

Prin urmare, tehnologia are un rol fundamental în procesul educațional incluziv. Ea reduce barierele, personalizează învățarea, facilitează comunicarea și oferă instrumente inovatoare profesorilor. Totuși, pentru a-și atinge adevăratul potențial, este nevoie de investiții, de formarea cadrelor didactice și de politici educaționale coerente.

Educația incluzivă nu înseamnă doar prezența elevilor cu CES în școala de masă, ci și participarea lor reală și echitabilă. Tehnologia, utilizată cu discernământ, poate transforma acest ideal într-o realitate accesibilă.

Bibliografie

1. Vlăsceanu, L. (coord.) (2019). *Educația incluzivă în România: provocări și oportunități*. București: Editura Polirom.
2. Ministerul Educației (2021). *Strategia națională pentru educație incluzivă 2022–2030*. București.
3. Ștefănescu, A. (2020). „Rolul tehnologiei digitale în sprijinirea elevilor cu cerințe educaționale speciale”, în *Revista de Pedagogie*, nr. 3, pp. 45–56.
4. **Kinderpedia.ro** – platformă educațională digitală utilizată în România (accesat august 2025).

Colaborarea familie–școală în susținerea copiilor cu cerințe educaționale speciale (ces)

Prof. înv. primar Țega Gabriela

Școala Gimnazială Nr. 4 Lugoj

În ultimele decenii, educația incluzivă a devenit un obiectiv major în politicile educaționale la nivel global și național. Se vorbește din ce în ce mai mult despre faptul că școala trebuie să fie un spațiu pentru toți, nu doar pentru „cei mai buni” sau pentru copiii fără dificultăți. Dar realitatea arată că integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în învățământul de masă nu se poate realiza doar prin legi sau documente oficiale. Este nevoie de o muncă de echipă, de o implicare constantă și coordonată a școlii, a familiei și a comunității.

Colaborarea familie–școală nu este un concept nou, dar în cazul copiilor cu CES, importanța lui este mult mai accentuată. Dacă, în cazul elevilor tipici, părinții pot rămâne uneori pe un plan secundar, pentru copiii cu dificultăți, absența implicării familiei duce aproape inevitabil la stagnare sau chiar regres. Familia și școala trebuie să funcționeze ca două brațe ale aceluiași organism: unul oferă siguranța emoțională și susținerea zilnică, celălalt creează cadrul de învățare și socializare. Împreună, ele pot asigura copilului șanse reale de integrare și dezvoltare.

Rolul familiei în educația copiilor cu CES

Familia este primul mediu educațional al copilului și cea care îi conturează primele comportamente, valori și deprinderi. În cazul copiilor cu CES, acest rol se intensifică, pentru că părinții sunt cei care observă primii particularitățile de dezvoltare și caută soluții.

Copiii cu CES se confruntă adesea cu sentimentul de diferență și excludere. Familia are rolul de a contracara aceste trăiri, printr-un climat de iubire necondiționată și acceptare. Un copil cu autism, de exemplu, care întâmpină dificultăți de comunicare, are nevoie ca părinții să îi arate că este valoros și iubit indiferent de aceste limite.

În educația specială, strategiile utilizate de profesori trebuie consolidate acasă. Dacă în clasă copilul lucrează exerciții de logopedie sau tehnici de socializare, familia are misiunea de a le repeta în contexte cotidiene. Fără această punte, progresul este lent și inconsistent.

Nimeni nu cunoaște copilul mai bine decât părintele. Profesorii schimbă generații și clase, dar părinții însoțesc copilul pe termen lung. De aceea, colaborarea cu familia aduce școlii

informații valoroase despre ce funcționează și ce nu. De pildă, părinții pot spune că elevul răspunde mai bine la explicații vizuale decât la instrucțiuni verbale, informație esențială pentru adaptarea predării.

Rolul școlii în relația cu familia

Dacă familia oferă baza emoțională, școala aduce componenta profesională și socială. Profesorii și specialiștii au datoria de a transforma dorințele și speranțele părinților în realități educaționale. Mulți părinți se simt copleșiți atunci când află diagnosticul copilului. Școala trebuie să devină un ghid, explicând care sunt pașii educaționali, ce adaptări sunt posibile și care este rolul părinților în acest drum.

Educația incluzivă presupune planuri personalizate. În România, aceste planuri se numesc PEP (Planuri Educaționale Personalizate) și sunt realizate împreună cu familia. Aici se stabilesc obiective clare și realiste, adaptate la nivelul copilului. Profesorul nu lucrează doar cu copilul cu CES, ci și cu întreaga clasă. Prin activități comune și prin promovarea valorilor toleranței, școala reduce riscul de stigmatizare. Spre exemplu, un copil cu dificultăți motorii poate fi sprijinit de colegi în cadrul unor proiecte de echipă, transformând diferența într-o oportunitate de colaborare.

Forme de colaborare familie–școală

Colaborarea dintre familie și școală poate îmbrăca forme variate, în funcție de context, resursele disponibile și nivelul de implicare al părinților și cadrelor didactice. Una dintre cele mai utilizate metode o reprezintă întâlnirile regulate dintre părinți și profesori, organizate individual pentru monitorizarea progresului și discutarea strategiilor de sprijin.

De asemenea, un rol central îl au planurile educaționale personalizate (PEP), documente elaborate în parteneriat, care trasează obiective adaptate nevoilor fiecărui copil și stabilesc responsabilitățile ambelor părți. Colaborarea se poate manifesta și prin ateliere și activități comune, precum „Ziua diversității” organizată de unele școli din România, unde părinți și copii participă împreună la activități educative și ludice, consolidând astfel legătura dintre școală și familie. Implicarea părinților în proiecte școlare, prin voluntariat, pregătirea unor prezentări sau participarea la excursii, reprezintă o altă formă de cooperare benefică, deoarece oferă elevilor modele de implicare activă și creează un climat de încredere. În plus, tehnologia joacă un rol esențial în reducerea distanței dintre familie și școală, prin utilizarea platformelor educaționale digitale precum Kinderpedia, Google Classroom sau chiar aplicații de mesagerie precum WhatsApp, care facilitează o comunicare rapidă, transparentă și constantă. Toate aceste forme de

colaborare contribuie la crearea unei viziuni unitare asupra dezvoltării copilului, consolidând parteneriatul educațional și sporind șansele de succes școlar și integrare socială.

Provocări în colaborarea familie–școală

Deși parteneriatul dintre familie și școală este fundamental pentru sprijinirea copiilor cu cerințe educaționale speciale, în practică apar o serie de dificultăți care pot împiedica eficiența colaborării. Una dintre cele mai frecvente probleme este lipsa de timp. Părinții care lucrează multe ore sau care au responsabilități multiple acasă întâmpină dificultăți în a participa la ședințe, întâlniri individuale sau activități școlare. Absența lor nu indică neapărat dezinteres, ci constrângeri reale, dar profesorii o pot percepe ca pe o lipsă de implicare.

O altă provocare este legată de resursele financiare reduse. Multe familii nu își permit terapiile costisitoare, dispozitivele educaționale speciale sau materialele necesare pentru a sprijini copilul acasă. În lipsa acestora, progresul elevilor poate fi mai lent, iar diferențele dintre copii se adâncesc. La aceasta se adaugă nivelul educațional al părinților, care în unele cazuri este scăzut. Părinții pot întâmpina dificultăți în a înțelege metodele moderne de predare sau pot simți că nu au abilitățile necesare pentru a sprijini copilul la teme și activități suplimentare, ceea ce duce la frustrare și retragere din procesul educațional.

Atitudinile negative și prejudecățile îngreunează adesea colaborarea. Părinții se pot simți judecați sau criticați de cadrele didactice, în timp ce profesorii pot considera că părinții sunt „necooperanți” sau nu fac suficient pentru copil. Această lipsă de încredere reciprocă creează tensiuni și reduce eficiența parteneriatului. La fel de problematică este și stigmatizarea. Unele familii evită contactul cu școala de teamă că diagnosticul copilului va atrage etichete negative, atât din partea cadrelor didactice, cât și a celorlalți părinți sau colegi. Un exemplu des întâlnit în România este reticenta părinților de a recunoaște oficial diagnosticul copilului, tocmai din teama discriminării. Această lipsă de transparență face mult mai dificilă adaptarea procesului educațional la nevoile reale ale elevului și întârzie implementarea planurilor de intervenție personalizată.

Soluții și bune practici

Pentru ca parteneriatul dintre familie și școală să funcționeze în sprijinul copiilor cu cerințe educaționale speciale, este necesară implementarea unor direcții clare de acțiune care să implice ambele părți, dar și comunitatea extinsă.

O primă soluție o reprezintă programele de formare pentru cadrele didactice, axate pe dezvoltarea competențelor de colaborare cu părinții și pe promovarea educației incluzive.

Profesorii pregătiți să comunice eficient și să valorifice resursele familiale reușesc să creeze relații de încredere, ceea ce se reflectă direct în progresul copilului. În același timp, părinții au nevoie de sprijin prin consiliere parentală, sub forma unor ședințe sau ateliere în care învață cum să sprijine procesul educațional acasă și cum să gestioneze dificultățile emoționale sau sociale ale copilului.

Colaborarea nu se limitează însă doar la nivelul școală–familie, ci se extinde la nivel comunitar. Crearea unor rețele formate din școli, familii, ONG-uri și autorități locale oferă sprijin financiar și logistic, facilitând accesul la terapii, materiale educaționale sau activități extracurriculare. Flexibilitatea este un alt principiu esențial, care presupune adaptarea programului școlar și a modalităților de comunicare în funcție de disponibilitatea părinților, pentru a evita excluderea celor care lucrează mult sau au resurse limitate.

Totodată, evenimentele informale, precum „cafenelele părinților”, creează contexte relaxate de discuții, unde provocările și reușitele sunt împărtășite deschis, consolidând comunitatea educațională. Un exemplu de bună practică în acest sens este proiectul „Școala pentru toți”, implementat în România cu sprijin european, care a implicat activ părinții în procesul educațional și a oferit consiliere parentală familiilor cu copii cu CES, demonstrând că implicarea reală a tuturor actorilor are un impact semnificativ asupra incluziunii și succesului școlar.

Colaborarea familie–școală nu este doar un ideal, ci o condiție indispensabilă pentru educația incluzivă. Copilul cu CES are nevoie de o echipă unită, care să îi ofere coerență, stabilitate și sprijin permanent. Familia aduce cunoașterea intimă a copilului și suportul emoțional, școala oferă expertiza pedagogică și resursele educaționale.

Provocările sunt numeroase, dar soluțiile există: formarea cadrelor didactice, consilierea părinților, implicarea comunității și utilizarea tehnologiei. În final, succesul educațional al copilului cu CES depinde de forța acestui parteneriat. Doar împreună putem construi o școală pentru toți.

Bibliografie

1. Vlăsceanu, L. (coord.) (2019). *Educația incluzivă în România: provocări și oportunități*. București: Polirom.
2. Ministerul Educației (2021). *Strategia națională pentru educație incluzivă 2022–2030*. București.
3. Ștefănescu, A. (2020) „Rolul familiei în educația incluzivă”, în *Revista de Pedagogie*, nr. 2, pp. 67–78.

Încurajarea utilizării materialelor reciclabile în activitatea educațională

Prof. Brașoveanu Ionuț

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă "Alexandru Roșca" Lugoj

Apariția plasticului în viața umană a însemnat la acea vreme o revoluție a materialelor folosite. Dezvoltarea industrială a comportat o înaltă stare, trecerea de la manufactură făcându-se într-un mod mai mult decât fulgerător. Dezvoltarea lumii a început într-un ritm inimaginabil dar, în timp, conotațiile acestei schimbări aveau să fie direct proporționale cu dezvoltarea, însă, din păcate, în sens negativ.

În câteva decenii, plasticul a ajuns să fie principala materie a tuturor produselor finite folosite. Din păcate, folosirea acestuia într-un mod excesiv a ajuns acum principala problemă a lumii moderne. Rațiunea acestei afirmații se susține prin faptul că plasticul nu este biodegradabil, în prezența lui necontrolată în mediul înconjurător provoacă toxicitate foarte mare.

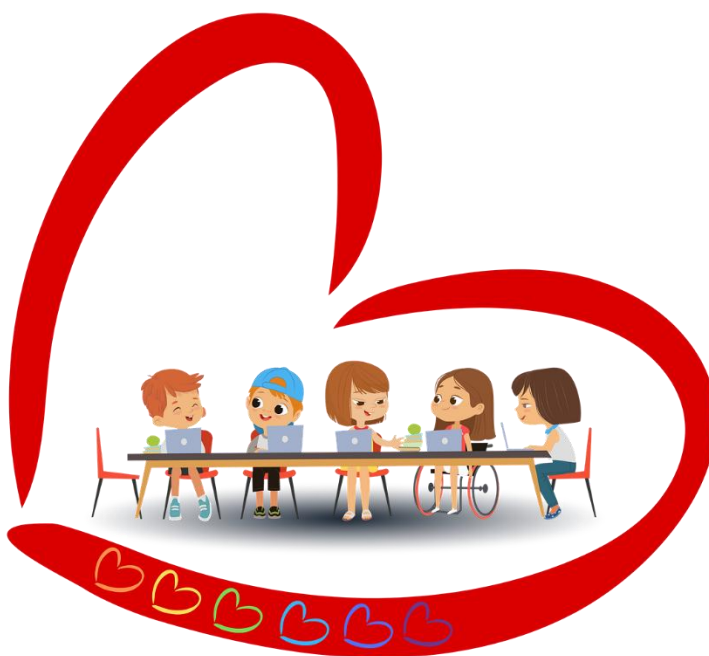
Oamenii nu au înțeles acest aspect atât de important în supraviețuirea planetei Pământ, continuând, conștient sau inconștient să-l arunce la voia întâmplării în natură. Din fericire, o dată cu apariția poluării intensive a mediului înconjurător, guvernele lumii au înțeles că este imperios necesar adoptarea unor norme și reguli precise în ceea ce privește protecția mediului înconjurător.

Mai nou, aceste măsuri au fost îmbunătățite prin facilitarea apariției unor centre de colectare a plasticului, din interiorul supermarket-urilor, această operațiune fiind chiar plătită. Și în cadrul școlilor, activitățile cu elevii implică teme în sensul reciclării și protejării mediului, argumentând în felul acesta sustenabilitatea acestui concept mondial, apărut din necesitatea protejării planetei, ba chiar mai mult, pentru supraviețuire. Apariția în programa școlară a săptămânii verzi a reprezentat un pas foarte inspirat în ceea ce privește familiarizarea elevilor cu conceptul de reciclare. În această săptămână cadrele didactice aduc în atenția elevilor o mulțime de materiale ce conțin informații concrete, vaste și obiective cu privire la protejarea mediului înconjurător și implicit a pământului.

Experiența acestei săptămâni arată foarte clar că elevii dobândesc cunoștințe esențiale de la an la an, cunoștințe care dezvoltă sistematic abilitățile de supraviețuire ale arealului românesc

ca și parte din conștiința universală de supraviețuire a planetei Pământ. Activitățile specifice desfășurate implică elevii în acțiuni de folosire a materialelor reciclabile, realizând produse finite cu un rol determinant în acțiunea de învățare și acumulare de cunoștințe utile în practica de zi cu zi a elevilor în societate. Regulile de bună practică însușite de aceștia garantează comportamentul corect al viitorilor adulți într-o societate condusă din ce în ce mai mult de avariție, putere deșartă și individualism dus la extrem.

Așadar, folosirea materialelor reciclabile reprezintă fără nici o îndoială laitmotivul acestui secol, un secol ce stă cu sabia lui Damocles deasupra capului a spațiului de existență a umanității, iar în acest sens omenirea trebuie învățată cât mai urgent să folosească rațional resursele, să recicleze tot ce este posibil, devenind în felul acesta paznicul de nădejde al propriei existențe.

**CENTRUL ȘCOLAR PENTRU
EDUCAȚIE INCLUZIVĂ „ALEXANDRU ROȘCA” LUGOJ
WWW.CSEIROSCALUGOJ.RO**